

העולם הזה, שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל אביב, רחוב גורדון 3, מלפון 03-243386. תאריך: 136 • מען מברקי: "עולמפרם" • מודפס ב"הדפוס החדש" בע"מ, תל אביב, רחוב בן אבינור • הפצה: "גד" בע"מ • גזופות: "צניקופריה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קיא קי

אצבע כדי לגסות ולרדת לשורשה של האמת.

ביקשתי פגישה עם עוזרו האישי של שר הביטחון, חיים ישראלי. נפגשתי איתו בלישכת שר הביטחון בקרייה בתל אביב. למרות שבטלפון לא אמרתי לישראלי מה יהיה נושא השיחה שלנו, הוא הכין ליטב את שעורי הבית בעניין של פלג. לפני שר הביטחון מונחות מסקנות ביטחון-שדה, הטוענות כי פלג אשם למעלה מכל ספק, אמר לי ישראלי, עוד כמעט לפני שהצגתי בפניו את הנושא.

סקרתי בפני ישראלי את הפרשה כולה, וטענתי בפניו כי האמת הפשוטה היא שביטחון-שדה לא רצה להודות בכישלוננו בגילוי המדליף המיסטורי, ולכן מצא לו שיעיר לעזעול. פלג מעניין אותי הרבה פחות מצה"ל, הסברתי לישראלי, אני מסרב להתאמין שבצה"ל יכול להיות דבר כזה.

הצעתי לישראלי שאיחקר במכונת-אמת, תוך שאני מתנה זאת בכך שישאלוני רק אם פלג הדליף לי או לא, מבלי שאשאל על קשרי עם קצינים אחרים. אני מאמין לך, סיכם ישראלי את השיחה, ואעלה את העניין בפני שר הביטחון וראש אמ"ן. למרות ששוחחתי מאז עם ישראלי על נושאים אחרים, לא קיבלתי ממנו תשובה על השגותי. אינני יודע מה החליטו ראש אמ"ן ושר הביטחון. אני רק יודע שהתוצאה הסופית היתה שצה"ל שוב הולך שולל

ענף קשר לעיתונות (עק"ל). סגן-אלוף זאב פלג.

ביטחון-שדה חגג את ניצחוננו. סוף סוף נתגלה המדליף להעולם הזה. בדין וחשבון שנכתב על-ידי החוקר נאמר, כי אין לביטחון-שדה ספק כי סגן אלוף פלג הוא המדליף. מילבד ה"הודאה" היו לביטחון-שדה עוד שתי ראיות ניצחות: פלג נראה אוכל ארוחת-צהריים עם ינאי במסעדה ליד הקרייה בתל אביב, וההוכחה השנייה: ינאי הוזמן למסיבת פורים בביתו של פלג. הדין וההחשבון של ביטחון-שדה רק שכח לציין כי פלג, כמו כל קצין אחר בלישכת דובר-צה"ל, נותג לפרקים לאכול עם עיתונאים ארוחות צהריים, וככל דובר טוב הוא רואה זאת כחלק מתפקידו. הדו"ח גם שכח לציין כי במסיבת-פורים, שנערכה בביתו של פלג, השתתפו עוד עשרות עיתונאים, ישראליים וזרים. המסיבה נערכה עבור העיתונאים למרות שהמסקנות הועברו תוך תרועת גיצחון לרמטכ"ל ולשר הביטחון, סירב דב שיאון להתייחס אליהן ברצינות. שיאון לימד את קציניו להיות פתוחים בפני עיתונאים, לקרב אותם, לא לשקר להם ולא להתייחס אליהם כאל מרגלים או בוגדים, כפי שעשו זאת כמה דוברי-צה"ל לפניו, וכפי שעושה זאת יורשו, דובר צה"ל הנכחי.

ביוזמתו של שיאון נתבקשתי גם אני לבוא לתחקיר אצל ביטחון-שדה, וינענתי. עוד לפני שהסכמתי, נודע לי כי החוקר אמר: "אם ינאי לא יסכים לבוא מרצונו, אני אגייס אותו למילוואים, ואחזק אותו אז". היה לי יותר נוח לבוא לי חקירה ללא-מדים, ולהפכה לבלתי-מחייבת. החוקר שאל אותי על מהות יחסי עם קצינים השונים בדובר צה"ל, וקיבל תשובות שאותן יכול היה למסור לו כל מלצר בבית סוקולוב, או כל פקידה בלישכת העיתונות הסמוכה. כשנכח החוקר שאני

לבין עיתונאים בבית סוקולוב, הוא אמר לקצין ביטחון-שדה, שחקר אותי. אולם לא רק את תת-אלוף שיאון חקר ביטחון-שדה. קצין בדרג סגן-אלוף,

הזמין אליו לחקירה את כל קציני דובר צה"ל. הצעתו של שיאון, לה הסכימו כל הקציר גם, להיחקר בפולגורף (מכונת האמת), נדחתה על-ידי ביטחון-שדה. הם העדיפו את הדרך הקשה יותר.

הקצינים נחקרו, והחקירה כולה הוקלטה במכשיר-הקלטה — לעיתים אחרי שהחוקר הודיע לקצין כי השיחה מוקלטת, ולעיתים בלי הודעה. באותם השבועות, שבהן נערכו החקירות, כימעט שלא תיפקד המוסד ש"שמו דובר צה"ל. הקצינים, שכל אחד מהם הוחתם על-ידי החוקר על הצהרה שלא יספר מאומה על מהות החקירה ותוכנה, פחדו להיכנס זה למישרדו של זה, קצינים, אשר תפקידם בצה"ל היה להיפגש עם עיתונאים כדי למסור להם חומר, להשיב על שאלותיהם או לנהל איתם שיחות-רקע. התחמקו מעיתונאים והשתמשו מפגישות איתם — כדי שביטחון-שדה לא יוכל לחשוף בהם בהדלפות נוספות.

דובר בן-פורת
ניקוי-ראש

על-ידי שירות-המודיעין שלו, והשתתף ב"מצאת שער לעזעול ובצייד מכשפות.

מתן פלג
עלילת-שווא

איתן בדעתי, שאיש מדובר-צה"ל מעולם לא הדליף לי חומר סודי או אחר, התפרק: "כל המוסד הזה של דובר-צה"ל הוא מרשעת עד היסוד, וצריך לערוך בו ניקוי ראש!" לא הגבתי — סגן-אלוף בצה"ל יודע בוודאי טוב ממני מה קורה בצבא.

אל מסקנותיו של החוקר התייחס צה"ל בזהירות רבה. אין ספק שאילו חשב מישהו שהמסקנות נכונות, היתה החקירה מועברת למיטרה-צבאית-חוקרת (מצ"ח), ופלג היה מועמד לדין.

אולם שלא כצה"ל, קיבל פלג עצמו את המסקנות באופן אישי וקשה הרבה יותר. היה לו ברור כי למרות שהוא לא הודח ולא הועבר מתפקידו, לא יוכל — בעיקבות מחול-השדים שנערך סביבו, והחקירה שה הוזכרה בסיגנונה חקירה במישרים מאוחר בלתי-אחידים — להמשיך למלא את תפקידו כראוי. הוא ביקש להשתחרר מצה"ל, ובקשתו נענתה, אחרי 19 שנים שבהן לבש מדים, הוכרח למעשה לעזוב את השירות. כשנודע לי על מסקנות החקירה, הבנתי כי נעשה כאן עוול עצום. בעיקבות שיחתי עם החוקר היה ברור לי כי אין לי מה לפנות אליו, ידעתי גם כי הרמטכ"ל לא יטה אוזן.

אני מכיר פרשות של קצינים, שהוכרחו לעזוב את צה"ל ביגלל סיבות פשוטות ערך בהרבה, מבלי שהרמטכ"ל הנוכחי נקף

דובר-רשעבר שיאון
מכונת-אמת

כשהסתיים השלב הראשון בחקירת ה"קצינים, נקראו החיילות הפקידות והמוכרי רוח. הן נתבקשו לספר על הקשרים שלהן איתי, וכן להלשין על הבוסים הישירים שלהן על מהות יחסיהן עם כתב העולם הזה.

כשלא הצליח החוקר מביטחון-שדה לי דלות מחקירותיו אלא סיפורי-רכילות, הוא קרא שוב לכל הקצינים, כל אחד בתורה, והציע להם את ההצעה הבאה: "אני יודע שאתה לא הדלפת בכוונה ליוסי ינאי, אבל תחתם לי כי ייתכן שבטעות, תוך כדי שיחת-רעים, פלטת משהו שאותו פירסם אחריכך ינאי, ובכך נוכל לסגור את ה"פרשה".

רק קצין אחד התפתה. היה זה מי שמונה חודשים ספורים קודם לכן לתפקיד ראש

בית-העיתונאים. במיזנון שלו ניפגשים עיתונאים רבים עם קציני דובר-צה"ל, ש משרדו נמצא באותו בניין.

להיות דובר של מישרד ממשלתי או מוסד ציבורי זו עבודה קשה, עדינה ומסובכת. תפקידו של הדובר הוא לייצג את המוסד, שבו הוא עובד, בפני העיתונות, להחזיר ככל היותר חומר חיובי לאמצעי-התקשורת. לדעת לענות על שאלות עיתונאים, ולספק להם מידע מהימן בצורה מיקצועית.

הקושי הוא שלכאורה משרת הדובר את שני הגורמים כאחד: את המעסיק שלו ואת העיתונאי. למעשה חושב העיתונאי כי הדובר צריך לשרת אותו, ואילו המעסיק משלם כדי שהדובר ישרת אותו.

הדוברים הטובים ביותר עושים, לעיני תים, שגיאות. אני מכיר דובר של מישרד ממשלתי, אשר כה שמר על השר שלו בפני העיתונאים, עד שהם פנו לשר עצמו ו"יקישו ממנו להחליף את הדובר. קיימים גם מיקרים הפוכים, שבהם היה הדובר גלוי ופתוח מדי לעיתונאים, ולמעסיקו נדמה היה שסיגנון-עבודה זה אינו משרת את האינטרסים שלו.

אל קושיים אלה מצטרפים קושיים נוספים לקצינים ולחיילים העוסקים בדוברות של צה"ל. מילבד שיוויה-מישקל העדין ה מתחייב מהמיקצוע עצמו, שעליו הם צריכים לשמור ככל הדוברים האחרים, מוטלות עליהם חובות, פקודות וסנקציות, מתוקף היותם לובשי-מדים.

לפני חודשים אחדים היתי מעורב בפרשה, שאירעה בתוך כותלי מישרד דובר-צה"ל, ושהגיעה רק בימים אלה ליסיומה הסופי והעצוב.

דובר צה"ל עורך, פעמים בשבוע, ישיבה שבה משתתפים הוא-עצמו, קציניו ה"בכירים" וישיבה זו נושאת את השם קבוצת פירסום. בדין מעלות לאישור בקשות של עיתונאים ל"רשימות סיקור או ריאון, נקבעות מדיניות הפיגוה של צה"ל, ונמסרים דיווחים על ידי כל אחד מראשי הענפים בלישכת דובר צה"ל.

קצין המשתתף בישיבות אלה העלה מיספר פעמים את השאלה: "מניין להעולם הזה המידע שלו על המ"ר חש בצבא?" בעיקר התעורר הדיון על העולם הזה אחרי הצטברות מיקרית של כתבות בנושאים צבאיים, כמו המעשה הי מגונה שבו חשוד מפקד בסיס גנ"ע נורית בגנ"עית צעירה (העולם הזה 2007) או אחרי פרשת משרתי הפרטים של קצין בכיר (העולם הזה 2008).

ביטחון-שדה החליט לחקור בעניין, ו"הפעולה החלה בבית: בלישכת-דובר-צה"ל עצמו, הועלה חשד כי במישרד דובר-צה"ל קיימת דליפה אל מערכת העולם הזה. מי שהיה דובר צה"ל, תת-אלוף דב שיאון, שעוב את תפקידו מייד אחרי סיום חקירת ביטחון-שדה, ידע בבירור שממישרדו אין דליפת סודות צבאיים להעולם הזה, או לכל עיתון אחר. "לכל היותר יש סיפורי רכילות עיתונאית, המועברים בין קציני דובר צה"ל

Handwritten signature or scribble.